

## Una esllavissada

(ALDC, III, 739. Una esllavissada)

Dos tipus lèxics, *esllavissada* i *solsida*, són generals per a designar la ‘caiguda, lliscant, d’una massa de terra o rocs despesa d’un marge o d’un cingle’. *Esllavissada*, predominantment del cat. central, prové de *llau* (s. XII), del llat. LABES ‘caiguda’, der. de LABI ‘caure, relliscar’, i coneix les var. *esllavessada* 96, *esllivissada* 32, 41, 43, 105, *esllivessada* 61, 113, *llivissada* 20, *esllarissada* 7, *llapissada* 47, *esllapissada* 54. *Solsida* prové del llat. SUBSIDERE ‘ensorrar-se’ encreuat amb *sòl* (< llat. SOLUM), amb les var. *ensolsida* 121, 129, *ensolsit* 65, *solsüida* 100, *solsiment* 125, *s’ha solsit* 125, *s’ha sorcit* 167, a més de *ensulsiada*, *ensussiada* 48, 53, 101, 104, 109, 110, 112, 117, *sussiada* 11, 111, *sarsiada* 54; aquestes var. s’estenen sobretot pel cat. occ. *Embolada* (var. *embollada* 4), der. de *bola* ‘esllavissada’.

Les altres denominacions són generalment més locals i la seva motivació està en relació amb: 1) ‘desfer-se un conjunt de terra, pedres, rocs’: *estorregall* 12, der. de *estorregar* (*s’ha estorregallat* 12), format sobre *torroc* ‘terròs’, amb el suf. col·lectiu *-all*; *pedregada* 88, de ‘conjunt de pedres’; *tertera* 91, de ‘clapes de rocs’, d’origen preromà; *esboldregar* (var. *esbodregar* 5, *esbaldregar* 81), der. *esboldrec*, *esbodregament* 3, que deuen tenir per base *boldró* ‘conjunt que forma una massa’, potser < \**veldró* < llat. vg. VELLERONE, der. de VELLUS, VELLERIS ‘velló’; 2) ‘llançar-se, caure cap avall’, eventualment d’un cingle: *esfondregada* 108, der. de *esfondrar* (*s’ha esfondrat* 122) (de FUNDUS, FUNDORIS); *enderroc* 114 (var. *derroc* 123), postverbal de *enderrocar* (< *derrocar* ‘fer caure pedra’), que, homonimitzat amb *terròs*, més que amb *destrossar* (DECat), ha generat *enterrossai* 71, 78, 80, 82, *esterrossall*, *enderrossall*, *enderrossai* 70, 77, 80, *denderrossai* 77, *derrossai* 72, amb el suf. *-ai* (< *-all*); *enrunament* 183, de verbal de *enrunar* 87, 187, der. de *runa* ‘enderroc’ (< \**rudena* < *rudera*); *ensorrada* 97 (*sorrada* 99), de *ensorrar* ‘fer caure’, der. de *sorra* ‘arena’ (< ‘llast’); *destimbat* 124, *destimbament* 141, var. de *estimbat*, der. de *timba* ‘precipici’, d’origen preromà; *esbalçada* 116, *esbalçader* 95, de *esbalçar*, der. de *balç* (< llat. BALTEU ‘precipici’); *ribàs* 115, 118 (der. *ribassada* 89), der. de *riba* (< llat. RIPA ‘riba, marge’), potser var. de *ribast* ‘riba espadada’, amb suf. preromà; *timpassada* 86, der. de *timpa* ‘precipici’,

d’origen preromà; *derrumbament* 79, 128, 189, 190, adaptat del cast. *derrumbamiento*, der. de *derrumbar* (< llat. vg. \**DERUPARE* ‘estimbar’ encreuat amb *tumbar*); *despreniment* (var. *disprendiment* 161 ← cast.), *s’ha després* 177, 189, de *desprendre*’s, compost del prefix *des-* i *prendre*, formació tardana; *ha baixat* 92; 3) ‘lliscada’: *esllenegada* 54, 55, 58 (var. *esllenessada* 93, *llenegall* 57), der. de l’ant. *len* (< llat. LENE) ‘llis, llisquent’; *llisó* 118, de *llisar*; *escorreguda* 140, 172, i *escórrec* 133, der. de *escórrer* (< llat. EXCURRERE ‘córrer a fora’), com *corriment* 188, de *córrer*; *esmunyida* 149, der. de *esmunyir* ‘anar-se’n lliscant per una estretor’; 4) ‘acció de desfer una feixa o bancal’: *desembalancat* 75 < *desembancalat*, *esmarjotat* 123, der. de *esmarjar* ‘trencar un marge’; 5) ‘acció de rompre’: *esclatada* 93, der. de *esclatar*, d’origen onomatopèic (KAFF-), pel soroll que fa quelcom en rompre’s; *llomada* 106, potser der. de (a) *llomar*, que podria ser afí, almenys diacrònicament, a *esllonzada* 119, der. de *llonza* (← fr. *longe* < LUMBEA); 6) ‘blanor, per la humitat’: *remoll* 83, 84, de verbal de *remollir*, der. de *moll* ‘blan, humit’; 7) ‘metàfora’: *escagada* 37, der. de *escagar* (*s’ha escagat* 18), de CACARE amb el prefix *es-* probablement a partir de formes pronominals (*es caga*, etc.); *escagassada* 59, 67, 182; *escaga*[θ]*ada* 108, der. de l’intensiu *escagassar*, a partir de ‘tenir diarrea’; *esbomegada* 90, der. de *bomegar*, de \**VOMICARE* (< *VOMIRE* ‘vomitar’); *peix de terra* 160, potser per la forma allargada; 8) ‘esvoranc causat a un marge per l’esllavissada’: *esportellada* 97, der. de *portell* 142; *s’ha (a)barrancat* 160, 163, *desbarrancat* [m.] 174, der. de *barranc* ‘excavació causada per les aigües’; *esbalandrat* 79, de *esbalandrar* ‘obrir àmpliament’; 9) ‘boci, tros de roca’: *talabanc de penya* 81, d’origen incert.

Altres mots: *riuada* 178, per la revinguda d’un curs d’aigua; *llitarrada* 94, pel llit de materials que ha deixat l’esllavissada; *frana* 85 (← it., logudorès i campidanès), *destramar* 85 (← sard *istranare* ‘desteixer; esfilegassar’). Són de motivació desconeguda *xalada* 14, *s’ha solat* 134, 154, *aixanagada* 146.

Són mots normatius *esllavissada*, *ensulsiada*, *ensulsida*, *esboldrec*, *esbaldrec*, des del DG<sub>I</sub>, 1932.